

Letnik izhaja vsaki dan zjutraj razen ponedeljka. Naročnina: za 1 mesec L. 2.—, 3 mesece L. 22.—, pol leta L. 75.—, v inozemstvo mesečno L. 6.50 več. — Posamezne številke po 30 cent. — Oglasnina za 1 mm prostora v širokosti 1 kolone: za prvi teden L. 1.—, za drugi teden L. 0.50, za tretji teden L. 0.30, za četrty teden L. 0.20, za peti teden L. 0.15, za šest teden L. 0.10, za sedem teden L. 0.05, za osem teden L. 0.03, za devet teden L. 0.02, za deset teden L. 0.01. — Oglasi denarnih zavodov L. 2.—, strani L. 2.—

EDINOST

Uredništvo in upravnništvo: Trst, ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopolni naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglaševalcem, pisarjem in denarju upravnništva. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarna "Edinost". Poduredništvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci 27. L. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Perić.

SEBIČNOST

Predobro poznamo besedo sebičnost, da bi jo bilo treba posebej razlagati. V družbi sem slišal nekoč besedo, da se človek že rodi z vsemi lastnostmi sebičnosti in po svoji naravi ne pozna drugega prava razen prava komolcev in pesti. Morda je to res. Sele vzgoja mu izbiže to in ga napravi vrednega člana človeške družbe. Baš taki, kot so dandanes otroci, so bili nekoč vsi ljudje. Sebičnost je bila zelo močna poteza na človeku. Stoletij in tisočletij je bilo treba, da se je obrnila.

Ali se je v resnici obrnila? Z opravičeno se lahko vprašamo, ali je kultura res že iztrebila potezo sebičnosti v človeku? V neki meri se je to zgodilo. Vsaj pri tistih ljudeh, ki jim kultura ni laž. Koliko pa je ljudi, ki se oblačijo v obleko kulture, a je njih jedro sebičnost!

Ali je to prava kultura? O tem na tem mestu ne bomo razpravljali, odgovorimo pa lahko z eno besedo: Ne!

Človek stremi, da doseže kaj boljšega. Kaj pa je tisto boljše? Morebiti notranji mir, lepše sožitje s svojimi sosedi in kar je moralnih in duhovnih dobrin? Ne! Velik odstotek ljudi je, ki vidi tisto "boljše" le v denarju. Beseda "sreča" je tesno zvezana s čenčkom. Bogatstvo in sreča sta postala skoraj istovetna pojma. Spomnimo se, kako je ruski očanec naročil svojemu sinu: «Pridobi si denarja, denarja in zopet denarja!» Baš v tem se zdi nekaterim vsa človekova neodvisnost in njegova sreča.

Baš v tem je nesreča. Tako pojmovanje je zastrupilo človeško družbo in mu kljub kulturi pritisnilo pečat sebičnosti. Boja. Ta boj ni boj za obstanek, za neobhodni kos vsakdanjega kruha, ampak za "srečo", ki je kupljena s sredstvi, ki jih ni mogoče odobravati. Sebičnost je lakota silega človeka.

Vsi veliki možje, vsi vzgojenci pravijo, da je treba sebičnost v človeku zatreti s kulturo. Priznati moramo, da so si vsi veliki možje v resnici prizadevali, da bi človeka odvrgli od malikovanja materialnih dobrin in ga opozorili na duhovne vrednote, ki bi morale biti podlaga človekove sreče.

Ali so nam ti možje z uspehom govorili?

Odgovoriti moramo, da ne. Njih besede lepo zvone na naša ušesa, do srca nam ne sežejo. Čas je tak, da slavi velike možje, a jih ne posluša. Vzemimo samo en slučaj. To jesen bomo praznovali stoletnico Tolstega. Danes ustanavljajo njemu na čast muzeje, izdajajo posebne izdaje njegovih spisov, pisali bodo članke o njem in prinašali njegove slike, baš tako, kot se je za obletnico svetega Frančiška uleteževal slava ves svet. Dana bo prilika za lepe besede, sebičnost bo slavila ljubezen do bližnjega, krvoločje bo poveljevalo mirovno idejo, duševna okrnjenost se bo klanjala pred modrostjo. Po slavi jih bo svet ostal prej ko slej tak kot je bil.

Vsi tisti, ki bodo kupili krasno vezane izdaje Tolstevskih del, jih bodo postavili v svoje knjižnice in jih ne bodo brali. In če jih bodo brali, ne bodo brali njegovih idej ljubezni in nesebičnosti, in če bodo tudi končno naleteli nanje, jih bodo imeli le za sladko godbo, ki je za praznik, vsakdanje življenje pa je drugačno.

In naši veliki možje, katerih jubileje tako vestno praznujemo vsako leto, svojih idej niso pisali za praznik, ampak za delovnik. Ne za parado, ampak za znanj, ne v zabavo, ampak v resen opomin. Vsi jubileji so šli kakor maskarade mimo nas. Nismo se zavedali, da junjejniki nismo dolžni publici, ampak uresničiti njihovih idej.

Mi poslušamo raje žive. Tiste, ki čez toliko let ne bo duha ne sluha o njih. Ti pa nas uče duha sebičnosti, nevolje, medsebojne boja in drugih nemoralnosti, ki razkrajajo človeško družbo.

Zaman pišemo in javkamo dan za dnem, da človeštvo pada moralno in duševno, če se ne notranje nismo spremenili. Kadar bomo preobrnil duha sebičnosti v duha ljubezni v privatnem

in javnem življenju, bomo postali srečni in zadovoljni, in bomo naredili srečne in zadovoljne tudi druge. Takrat se bo dvignila morala posameznika, družine in družbe in ne bomo obhajali jubilejev mož, ki so slavni radi tega, ker so nas prav utili, a jim mi nismo sledili, ampak bomo obhajali jubileje svoje zmote, položili bomo vene na grob svoje črne, sebične in z žolčem napojene preteklosti in dejali: «Na vekomaj mrtvali!» Velikim možem ne bo treba spomina, oni bodo živeli v nas.

To je samo par kratkih besed, da bi se napisati cele knjige o tem. Iz tega ni treba izvajati zaključkov, da je stanje človeštva obupno. Niti zdaleč ne. Obupno bi bilo, če bi vsi skupaj živeli v zmoti, mi in naši navseletjši duhovci. Dokler pa največje luči človeškega razuma streme k solncu in kažejo pot navzgor, četudi jih vselej ne ubogamo, je še vedno dobro znamenje in čas, da spregledamo. Verovatno moramo, da bo vedno več tistih, ki ne bodo spoznali svoje sreče le v posvetni dobri, ampak v moči človeškega duha, ne v sovrštvu, ampak v ljubezni, ki ni le za posameznika, ampak za vse ljudi. L. B.

Letalca Ferrari in Del Prete v Rio de Janeiro

VICTORIA, 5. Italijanska letalca sta odletela včeraj iz Bahije z nekim novim letalom, ki jima ga je stavila na razpolago družba Latécoère. Sem sta pripelala sinoči ob 18.35 in tu sta tudi prenočila. Davi kmalu po 8. uri sta nadaljevala svojo pot proti Rio de Janeiro, ki meri 400 km.

RIO DE JANEIRO, 6. Italijanska letalca Ferrari in Del Prete sta včeraj zjutraj ob 8.10 odletela z letališča v Victoriji. Po treh urah poleta preko Itapemirina, Camposa in trdnjave Santa Cruz sta srečno pristala na letališču Dos Alfonsos v Rio de Janeiro. Z italijanskima letalcema je prispela tudi eskadrilja brazilskih vojaških letal, ki jima je bila odletela naproti skoro do trdnjave S. Cruz.

Na letališču so ju pričakovali zastopniki oblasti in velika množica, ki je dolgo pričakovala letalca navdušeno pozdravljala. Z dobrodošlico je sprejel italijanska letalca ravnatelj brazilске aeronavtične šole. Za njim ju je pozdravil v italijanski zastopnik prefekta, glavnega brazilskega mesta. Končno ju je nagovoril še italijanski poslanik comm. Attolico, ki je poudaril, da bo ostal dan njunega prihoda zapisan ne samo v zgodovini letalstva, marveč tudi v zgodovini italijansko-brazilskega prijateljstva.

Po teh govorih, ki so jim sledila odobravanja, sta se letalca v spremstvu poslanika comm. Attolice in pobočnika predsednika republike odpeljala v hotel Palace. Pred hotelom pa se je kmalu zatem spet zbrala velika množica z godbami in zastavami, ki je neprestano vzklikala Ferrari in Del Preteju.

Sinoči je bil prirejen v prostorih italijanskega poslanstva obema letalcema na čast svečan obed, ki mu je sledil slavnosten sprejem v italijanski koloniji. Pri sprejemu je bilo navzočih okrog 5000 Italijanov. Manifestacija je zavzela povsem ljudski značaj, ker so se je udeležili Italijani iz vseh slojev.

Poslanec on. Oviglio ponovno sprejet v fašistovski stranko

RIM, 6. Tajnik fašistovske stranke on. Turati je proučil položaj in zadržanje poslanca on. Alda Oviglio. Nato je izdal ukrep, s katerim je omenjeni poslanec ponovno sprejet v stranko.

O ponovnem sprejemu on. Oviglio v fašistovski stranko piše «Impero»: «Ko je bil on. Oviglio po srečnem sklepu on. Farinaccijske izključen iz fašistovske stranke, smo bili prav veseli, kot da smo dosegli novo zmago. Po svojem temperamentu se nam je on. Oviglio leta 1924, in kasneje zadel kot kak vsiljenec in bilo je prav, da je bil izgnan. Spričo njegovih velikih napak je postal naš neprijatelj. A danes? Danes so se

čas zelo spremenili. Država je fašistovska, zakoni so fašistovski. Možje zvestobe, časti in duha, kakršnega je Oviglio, dasti po svojem temperamentu ni ekstremist, so nam v korist.»

Italijansko-portugalski potni listi odpravljeni

LIZBONA, 6. Sklenjen je bil sporazum, po katerem se odpravijo potni listi za potovanje iz Italije na Portugalsko in obratno. Ta sporazum pa ne velja ne za italijanske niti za portugalske kolonije.

Nesreča v beneškem kanalu

TRST, 6. Včeraj popoldne okrog 16. ure se je pripetila v tukajšnjem kanalu Giudecca težka nesreča. Majhen parnik št. 35, last občinškega podjetja za promet po morju, ki oskrbuje redni potniški promet od nabrežja Schiavoni do nabrežja Marittima, je ob omenjeni uri ravno priplul v kanal Giudecca, ko mu je privzela nasproti večja motorna ladja št. 3, last paroplovne družbe «Veneta Lagunale». K nesreči se je blizil ob tistem času še tretji parnik, ki je prihajal iz Lida.

Motorna ladja je zavozila med oba parnika. Ni znano, ali gre za napaden manever ali za morski tok, zgodilo se je, da je motorna ladja zadel z vso silo v parnik št. 35 ki je bil zelo poškodovan. Potniki — bilo jih je kakih 15 — so se z majhnega, že nagibajočega se parnika nemudoma rešili na drugi parnik, ki je, kot smo rekli, prihajal iz Lida. Trije potniki so se ranili radi padca ki ga je povzročil silen sunek. Potapljačom se parniku so nemudoma prihiteli na pomoč drugi parniki. Pozno zvečer se je potapljačev in drugih posrečilo. Izrpati vodo iz spodnjih prostorov ladje in pripeljati poškodovani parnik v ladjedelnico.

Volilna kampanja v Grčiji

Dva Kafandarisova pristaša ugrabili politični nasprotniki blizu Janine

ATENE, 6. Včeraj zjutraj so tolovaji, ki se kot kaže, brigajo tudi za politiko, blizu Janine napadli in ubili dva Kafandarisova pristaša, ki sta bila baš na poti v neko vas, kjer je bil napovedan volilni shod. Tolovaje je vodil tsaldarist Cubis.

Vest o tem incidentu je napravila v Epiru in tudi tu globok vtis. Venizelos, ki se je ravno včeraj mudil v Janini, je v liberalnem krogu izjavil, da ne more odgovarjati za omanjano javno varnost v Epiru, ker je šele pred štirimi tedni prevzel vlado in oblast v svoje roke. Zadržal pa je obenem, da bo poiskrbel, da bo v kratkem postavljena v Epiru vzorna javna varnost. Če mu ne bo to uspelo, bo smatral svojo nalogo kot nerešeno, četudi bi se mu posrečilo vsako drugo delo, in bo izvajal posledice.

Tekom dneva je Venizelos sprejel več odposlanstev iz epirske pokrajine.

Janina, 6. Pri predsedniku vlade Venizelosu so se zglasili danes protivenzelistovski kandidati in zahtevali, naj vlada plača pet milijonov drahem, ki jih je zahteval Achis za oba njihova sokandidata Melasa in Milonasa, ki ju je, kot znano, on ugrabil. Obenem so prosili Venizelosa, naj se volitve odgodi. Načelnik vlade jim je odgovoril, da bodo volitve v Epiru odgojene, če Melas in Milonas tekom enega tedna ne bosta izpuščena na svobodo. Volitve v Epiru se bodo v tem slučaju vršile še le, ko bo na novo vzpostavljena popolna javna varnost.

ATENE, 6. Danes je bilo izdano uradno poročilo, po katerem bo vlada plačala pet milijonov drahem za Melasa in Milonasa, ki ju je ugrabil Cubis. Venizelos je odpotoval v Arto, kjer je imel govor o grški zunanji politiki, ki je po njegovih zatrilih, docela miroljubnega značaja.

Ledolomec «Krasin» na poti v Tromsø

HAMMERFEST, 6. Preteklo noč je priplul v tukajšnje pristanišče ruski ledolomec «Krasin», ki je privlekel s seboj tudi poškodovano nemško ladjo «Monte Cervantes». Davi je ledolomec nadaljeval svojo pot proti Tromsøju in Stavangerju, kjer bo sam popravljen.

Seja jugoslovenske nar. skupščine

Skupščinski odbor za nettunske konvencije predložil svoje poročilo

BEOGRAD, 6. Skupščina je danes zasedala popoldne in popoldne. Takoj početka je radikalni poslanec Milutinović predlagal, naj se vsem poslanecem, ki ne sodelujejo pri zakonodajnem delu odvzamejo dnevnice. Sprito tega je prišlo do prepiranja med vladno večino in zemljoradniki. Predlog ni bil sprejet.

Zatem je predložil skupščinski odbor za nettunske konvencije svoje poročilo o teh dogovorih. Zunanji minister je skupščini predložil predloge o ratifikaciji konvencij, sklenjenih s Poljsko in Grčijo, ter jugoslovensko-grške trgovinske pogodbe.

Popoldne je vladna večina stavila z dnevnega reda narodne skupščine vse predloge, ki jih je stavila KDK pred 20. junija t. l.

Atentat na beograjskega novinarja v Zagrebu

Novinar Ristović mrtev, detektiv Plantozar in zasebni uradnik Matišić ranjena

ZAGREB, 6. V noči od sobote na nedeljo je bil izvršen atentat na novinarja Vladimira Ristovića, urednika beograjskega «Jedinstva». Atentator Sunki je ob 2. ponoči sprožil proti njemu sedem strelcev iz samokresov. Trije so smrtno zadeli Ristovića, drugi trije so ranili detektiva Plantozarja, poslednji pa zasebnega uradnika Matišića.

Novinar Ristović je prišel v Zagreb v soboto ob 17. popoldne. Ni znano, čemu je prišel v Zagreb. Vsekakor pa so opazili ljudja, da se je neprestano kretal okrog «Grand hotela», ob 23. uri pa je prišel na vrt restavracije «Kolo», kjer ga je spoznala skupina hrvaških omladincev. Eden izmed njih ga je pozval, naj se odstrani, češ da takih ljudi Zagrebčani ne morejo trpeti v svoji sredi. Ker pa Ristović ni odšel, so ga omladinci obkolili in pričeli pretepati. Poklicanemu policijskemu stražniku se je posrečilo, Ristovića obrniti pred omladinci. Ristović je nato odšel s svojimi prijatelji z vrta restavracije na ulico.

Tu pa so ga začeli omladinci in drugi ponovno pretepati. Končno se mu je posrečilo, da je pobegnil. Omladinci so tekli za njim in kdorkoli ga je dohitel, ga je udaril. Slednjič je zasledovalcem izginil izpred oči.

Okrog 1.30 ponoči je prišel pred kavarno «Korzo», kjer je skočil v neki avtomobil in naročil šoferju, naj ga nemudoma odpelje v bolnico, ker je bil ranjen na desnem ušesu in ves krvav po glavi. V tem trenutku so pa že spet prišli omladinci ter ga pričeli znova pretepati. Neki detektiv Plantozar se je vmešal v preprič prišel zasliševati Ristovića in omladince. Reda pa ni mogel napraviti. Končno je odpeljal ranjenega novinarja na policijo. Ker pa je bil Ristović, kot smo že omenili, krvav na glavi, ga je službojoči policijski uradnik poslal z detektivom Plantozarjem v bolnišnico, da bi ga tam obvezali, nakar naj bi ga detektiv pripeljal nazaj na policijo.

Ko sta se pa Ristović in Plantozar vračala iz bolnice in prispela ravno na vogal Jelačićevega trga in Petrinjske ulice, je skočil iz neke veže mladenič ter oddal iz samokresa sedem strelcev. Ristovića so pogodile tri kroglice in se je takoj mrtev zgrudil na tla. Detektiv Plantozarja so istotako zadele tri kroglice in je padel težko ranjen. Sedma kroglica pa je zadela v roko zasebnega uradnika Andrijo Matišića, ki je bil v tistem hipu v neposredni bližini atentatorja. Plantozar in Matišić sta odšla v bolnico, kjer jima je zdravnik takoj pregledal rane in sta bila pridržana v kirurški oddelku. Malo kasneje je bil penešen v bolnico tudi Ristović, toda zdravnik ni mogel ugotoviti samo še njegovo smrt.

Atentator je pobegnil v neko sosednjo hišo in se skril v tretjem nadstropju, kjer pa so ga policijski agentje kmalu izsledili in aretirali. Na policiji je

izpovedal, da mu je ime Josip Sunki, da je bil rojen 1905. v Vrpolju in da je po poklicu ključavničar pri državni železnici. Dejal je, da je v petek prišel v Zagreb, da poišče zdravnika, ker je bolan. Še istega dne se je vračal v Jasenovac, kjer je zaposlen pri popraviljanju tamkajšnjega železniškega mostu. Med potjo je na neki postaji zagledal v vlaku, ki je prihajal iz Beograda, Ristovića, katerega je spoznal že pred kakima dvema letoma v Beogradu. Ko ga je zapazil, se je v trenutku spomnil na njegovo kampanjo v «Jedinstvu» proti Radiću in Pribečeviću, o katerih je pisal, da bi ju bilo treba ubiti. Sprito tega srečanja se je takoj vrnil nazaj v Zagreb, ker je domneval, da je Ristić prišel iz Beograda z namenom, da izvrši to, kar je zahteval v svojem listu.

Priznal je svojo krivdo

Pokojni novinar Ristović je bil star 36 let in je bil rojen v Sabcu. Včeraj se je njegovo truplo obduciralo, danes popoldne pa je bilo prepeljano v Beograd.

Rusija in Kelloggova protivojna pogodba

Čičerinova izjave o pripravljenosti Rusije, da podpisše pogodbo

MOSKVA, 6. Čičerin je sprejel inozemske novinarje in jim dal sledeče izjave glede ruskega stališča napram Kelloggovem protivojnemu predlogu:

«Kelloggova pogodba je vzbudila splošno pozornost diplomatskih krogov. Ze od 1. decembra preteklega leta se vodi pogajanja med raznimi vele-silami za sklenitev omenjene pogodbe, a nobena izmed teh velesil se ni domislila, da bi poklicala k sodelovanju tudi ZSSR. Sprito tega si moramo predstavljati, da je pogodba naperjena proti ZSSR in da je njen glavni namen, osamiti vsjetsko unijo.»

Čičerin je nadalje povedal, da mu je Litvinov ob svojem povratku iz Zeneve pojasnil Kelloggov predlog. Po Litvinovem mnenju je Kelloggov predlog le besedna igra, ki ne pomeni obsojanja vojne kot sredstvo nacionalne politike, marveč predpripavo vojne kot sredstvo svetovne protirevolucije. Tudi ameriška vlada sama je izjavila, da je vsaka država svobodna, da sklepa, ali gotove razmere zahtevajo obrambno vojno ali ne, in da bodo tako države, ki se bori za svoje pravice, podpirale vse ostale.

Z ozirom na dejstvo pa, da so nekateri nemški, angleški in tudi francoski listi izrazili željo, da bi se podpisala pogodba udeležila tudi ZSSR je Čičerin izjavil, da ni za tak podpis se prepozno. Pogajanja z ZSSR se lahko še vršijo. Pravi namen pogodbe bo razviden baš iz tega, ali bodo druge velesile stopile v pogajanja z ZSSR ali ne.

Sovjetska vlada je pripravljena, podpisati pogodbo. Izid pogajanj bo odvisen od raznih okoliščin, vendar je sovjetska vlada mnenja, da možnost podpisa ni izključena. Za sedaj pa ni dobila vlada ZSSR še nikakega tozadavnega vabila, niti prepisa pogodbe in raznih dodatkov drugih velesil. Šele ko bo dobila ZSSR uradno povabilo, bo mogoče pričeti z njo zadavna pogajanja.

Neuspel preoceanski polet poljskih letalcev

«Maršal Pilsudski» padel v morje v bližini portugalske obale Letalca rešila nemška ladja «Samos»

OPORTO, 6. Poljsko letalo «Maršal Pilsudski», ki je nameravalo preleteti Atlantski ocean, je padlo v morje v bližini portugalske obale. Kakor znano, sta odletela letalca Inzikowski in Kubala s pariškega letališča Le Bourget v petek zjutraj ob 5.48. Letalo, ki je imelo letalno avtonomijo 7800 km, ni imelo na krovu brezžične radiopostaje, zato ni bilo dolgo časa nikakih vesti o letalcu. Šele v soboto zjutraj sta ga zapazili ladji «Amakura» in «Azne». Iz poročila, ki ga je oddal parnik «Amakura» je bilo razvidno, da se letalo vrača proti Evropi. Koj za tem pa je došla vest, da je letalo padlo v vodo v bližini nemškega parnika «Samos», ki

je vozil kakih 70 milj južno rta Finisterreja. Letalca sta bila vkrcana na ladjo, ki ju je prepeljala v Leixoes na Portugalskem.

Kubala je povedal novinarjem sledeče podrobnosti o poletu: «Vzrok, ki naju je prisilil, da sva se odrekla poizkusu, je bilo slabo defovanje dovodne cevi za olje. Poškodbo nisva mogla popraviti tekmo poleta, zato sva se odločila, da se vrneva v Pariz. Ko sva se tako vračala, pa se je na letalu nekaj pokvarilo — kaj, še sedaj nisva mogla ugotoviti — tako da je letalo nenadoma tresčilo v morje. Sreči se imava zahvaliti, da je vozila v bližini ladja «Samos», ki naju je zapazila. Vendar je bila naša rešitev precej težavna. Letalo se je pri padcu močno poškodovalo, kljub temu pa se je na vodi vzdržalo. Ko se nama je približal rešilni čoln, sva skočila v morje in splavala do rešiteljev. Potem je bilo tudi letalo pripeto k ladji, ki je koj za tem odplula proti Leixoesu.»

Kubala se je na ladji ranil v roko. Čim je stopil na krov ladje, se mu je izpodrsnilo, da je padel na tla in se pri tem ranil ob nekem steklu. V Leixoesu so mu rano izprali in obvezali. Inzikowski pa se ni pripetilo ničesar.

Letalo «Maršal Pilsudski» se je vzdržalo v zraku 38 ur.

Antimilitaristična manifestacija pariških komunistov se je zaključila s popolnim neuspehom

PARIZ, 6. Protimilitaristični dan, ki so ga napovedale francoske revolucionarne organizacije, se je sprito energičnih korakov francoske policije zaključil s popolnim neuspehom. Manifestacija je bila sicer že vnaprej prepovedana, vendar so jo hoteli francoski komunisti kljub temu uprizoriti. Policija pa je obkolila mesto in aretirala vsakogar, ki se je zdel le kakšna sumljiv. Izvršenih je bilo vsega skupaj kakih 1340 aretacij. Aretirani so bili zvečer izpuščeni, le osem oseb je bilo pridržanih. Tudi, ki so se manifestacije udeležili, bodo izgnani iz Francije, slabosti.

Politične beležke

Velik komunistični proces v Finski

Pred najvišjim sodiščem v Abo se je te dni začela razprava proti 47 komunističnim voditeljem, ki so bili zaprti v spomladni. Med obtoženci so tudi finska poslanca Jyö Enne in Tevte Latva, generalni tajnik delavskih zvez Arvo Tuominen, in veliko urednikov komunističnih listov. Obtoženi so velezdaje in da so pripravljali državni prevrat. Večina obtoženih komunistov je absolviralo komunistično propagandistično šolo v Leningradu, ki so bili poslani po dokončanih študijah v Finsko. Veliko obtoženih je bilo na Finskem protipostavno. Glavna središča komunistične propagande bi bila glasom obtožnice sledeča mesta: Helsingfors, Abo, Uleaborg, Viiborg, Kuopio in Wasa. Obtoženi so dobivali redno vsak mesec denarno podporo iz sovjetske Rusije. Eden izmed obtoženih se je v zaporu zastrupil koj po aretaciji. Čitanje obtožnice, ki sestoji iz nekaj zvezkov, je trajalo par dni. Med prvimi so bili zaslišani takozvani «sovjetski študentje», izmed katerih se trudi neki Adolf Taim, da bi po možnosti vrgel vso krivdo nase, da reši ostale. Proces bo trajal par tednov.

Češki list o jugoslovenskih razmerah

Prški list «Národní Listy» z dne 2. t. m. prinaša na uvodnem mestu obširen članek pod naslovom «Mir mrtvim, a odgovornost živim». Napisan je ob priliki otvoritve beograjske narodne skupščine, na kateri je predsednik dr. Ninko Perić obsojil zločin poslanca Puniše Račića. List pravi, da ni ta javna obsodba samo formalen akt, s katerim se ta tragedija zaključuje. Pod vtisom smrtnih strelcev se nahaja vsa situacija kraljevine SHS.

«Národní Listy» pišejo: «Politične osebnosti kraljevine Srbob, Hrvatov in Slovencev si morajo biti v svesti, da zavisti bodočnost države od tega, ali se najde med tremi vodečimi državimi narodi razumni način sodelovanja. Lahko obstojajo

parlamentarne večine, a opozicija ne sme voditi nikoli svoje borbe na škodo države. Naravno je, da morajo dati oni, ki so imeli in imajo v rokah vladno moč zadostno s tem, da obsojijo uboj kot sredstvo politične borbe in da napravijo vse potrebno, da se v politični javnosti ne razširi strast politične borbe. Ali se večja odgovornost, kot odgovornost za preteklost, je odgovornost pred bodočnostjo. Pri tem pa se ni mogoče oprati na sredstva vladne moči na eni strani in nepomirljive borbe na drugi strani. Pač pa bi bilo potrebno, da bi obe strani delali in mislili na to, kako se otresti te tesnobe in kako skopiti na plan velikih načrtov za celo državo in za njeno prebivalstvo. Jugoslovenska država ima geopolitični položaj, ki velika obeta, bodisi ekonomsko kakor zunanje politično. Ta pa pride lahko do pozitivnega izraza le s složnim sodelovanjem Srbov, Hrvatov in Slovencev. Zakaj le sloga med njimi da državi ono moč, ki se od sedaj še ne razvija. Stalne notranje borbe pa kvari notranjo konsolidacijo in zunanje politični položaj.

Ob koncu pravi člankar: «Politični voditelji jugoslovenskih strank, tako vladnih kakor opozicijskih, morajo imeti vedno na umu, s kakim trnjevim naporom so dosegli Jugosloveni svoje ujedinjenje. Ravno te dni je minilo 50 let, odkar so prekorčili avstrijske čete meje Bosne in Hercegovine, da zavzamejo deželo, ki je bila na berlinskem kongresu dodeljena Avstro-Ogrski. Bosna in Hercegovina, ki jo je Avstrija upravljal kot svojo kolonijo, je bila ona nemirna dežela, iz katere je vznikla svetovna vojna. In vsi ti spomini na težko preteklost ustvarjajo odgovornost, ki ne sme nehati v današnjih notranje političnih borbah. — Predsednik skupščine je včeraj zaključil svoj govor: «Mir prahu mrtvih! Da. Mir mrtvim, a odgovornost živim.» —

Reforma ruskega pravopisa

Stari ruski pravopis, s katerim se je pisalo vse do leta 1917., je bil za časa začasne vlade nadomeščen z novim. Ta pravopis se je uveljavil po vsem sovjetskem ozemlju. Nekateri izseljenci pišejo sicer še vedno s starim pravopisom, a časopisje ruskih socialističnih izseljencev piše že z nekim pravopisom, ki je mešanica starega in novega pravopisa. Sprito starega znači novi pravopis poenostavljen. Odstranjen je bil trdi znak in to tudi tam, kjer je bil potreben. Odstranjen je bil «jat» in nekaj drugih črk, ki so se rabile samo v cerkvenem jeziku.

Sedaj pa bo izpremenjen tudi ta pravopis. Pravopisna komisija pri komisariatu narodne prosvete je po dolgem posvetovanju in razpravljanju prišla do zaključka, da je treba vzeti v obzir tudi vse ono, kar je revolucija napravila na polju ruskega jezika, in v tem smislu predlaga različne izpremembe v pravopisu. Nove izpremembe so sledeče:

Ponovno se uvede trdi znak v sredini besede in sicer pred mehkimim soglasnikom (t. j. pred ju, ja, je) in v zloženkah. V besedah, ki so nastale za časa revolucije, kakor na primer: Komjačejka (sestavljena iz: komunističeskaja jatejka) odpade pred «ja» trdi znak. Apostrof se odstrani popolnoma, ker ne odgovarja duhu ruskega jezika.

Odpravijo se navednice po uvodu v govor, puščajo se pa tam, kjer bi sprito tega lahko nastalo nesporazumljenost. Čisto revolucionarne skrajšanke se uporabljajo lahko le tedaj, ako so splošno znane. Na primer «VUZ» t. j. «višje učbenice zavedenje» ali visoka šola, dalje «sovnarkom», «komintern» in slične. Odrzijo se tudi skrajšanke kakor «CIK» t. j. centralni izvrševalni odbor, SSSR t. j. sojuz sovjetskih socialističnih republik. Velike črke se smejo uporabljati le v prvi besedi zloženih nazivov in to ne samo v pojmi, stvorjenih za časa revolucije, pač pa tudi v uradnih nazivih, kakor na primer «Sovjet narodnih komisarijev» (ne kakor prej «Sovjet Narodnih Komisarijev»), ali «Vojna in mir» (in ne «Vojna in Mir»), itd.

Dokaj izreden je sklep, da se vrši delitev besed, pri katerih je natrpano soglasnikov, lahko poljubno. Tako se lahko deli beseda sestra: ses-tra, sest-ra.

Omenjena pravila se bodo uporabljala v vseh knjigah izdanih s strani državne založbe

(Gosizdat). Pozneje se bodo ta pravila razširila tudi na druge tiskarne in se bodo začela predavati tudi v šoli.

Drobne vesti

25.000 dolarjev za vojni roman.
V Ameriki t. j. v Zedinjenih državah Severne Amerike nimajo še nobenega literarnega spisa o svetovni vojni. Zato se je ofidialno glasilo ameriških vojskavnikov «The American Legion Monthly» odločilo in razpisalo nagrado v znesku nič manj kot 25.000 dolarjev t. j. 475.000 lir za najboljši ameriški vojni roman. Dejanje romana naj se vrši med svetovno vojno in

naj ima vojno samo kot zaledje. Roman mora biti pisan v angleškem jeziku, dolg pa mora biti najmanj 70.000 besed. Se nikdar se ni razpisala tako velika nagrada za tako literarno delo. Kdor dobi izmed ameriških pisateljev to nagrado, bo lahko srečen, kajti k tem 25.000 dolarjev se pridruži še odstotke, ki jih dobi od vsake razprodane knjige.

Letalstvo se razvija

V enem samem tednu se je odpravilo z angleškega letališča Croydona devet tisoč potnikov z angleškimi, francoskimi, holandskimi in nemškimi letali na poti na kontinent.

DNEVNE VESTI

Odlok o borbi proti muham

Kot smo že javili, je izdal tržaški potoštat sen. Pitacco obširen odlok, ki vsebuje razne določbe za borbo proti muham, ki tvorijo, kot znano, veliko nevarnost za družabno zdravje. Določbe predpisujejo v gornjo svrhu posebno ravnanje mestnega in kmetijskega prebivalstva na ozemlju tržaške občine. V naslednjem hočemo na kratko navesti vse te določbe.

Smeti se morajo po vseh hišah držati vedno v posebnih za to pripravljenih posodah iz kovine ali lesu. Te posode morajo biti tako pripravljene, da smeti ne uhaajo iz njih, morajo torej biti cele, brez špranj ali luknji.

Smeti se morajo redno spravljati iz hiše, in sicer na ta način, da se posode izročajo pred posameznimi stanovanji ali lokalni uslužbenecem ki skrbijo za javno snago. Od 1. maja do 1. oktobra se bodo smeti pobirale vsak dan, ob delavnikih in praznikih. Strogo je prepovedano hraniti po stanovanjih ali lokalnih smeti skozi več nego 24 ur. Izjeme so dovoljene le glede onih dni, ko podjetje, ki je pooblaščen za odvoz smeti, jih ne pride pobirati. Prepovedano je puščati posode za smeti po vseh, stopnicah, hodnikih in ob vratih hiš.

Strogo je prepovedano metati smeti in odpadke na ulico, dvorišče ali na katerakoli druga mesta. V mestnih okrajih je tudi prepovedano spravljati odpadke v sode, po smetiščih itd. Samo onstran okrajev, do katerih vozijo vozovi podjetja za javno snago, je dovoljeno imeti smetišča, katera pa morajo biti skrbno zgrajena in se morajo redno izpraznjevati, preden se napolnijo. Taka smetišča se morajo nahajati, če le mogoče, v senci, morajo imeti betonirano dno in betonirane strani, ki naj ne bodo tanjše od 25 cm; strani morajo biti dalje na gladko ometane s cementom, a smetišča sama morajo biti pokrita s težkim kovinastimi ploščami, ki naj imajo odušnike. To poslednje pa ni obvezno tedaj, če se smetišča nahajajo daleč od človeških bivališč.

Za snago na ulicah, dvoriščih in na drugih prostih prostorih morajo skrbeti solidarno gospodarji dotičnih hiš in prostorov. Proste prostore morajo opremiti z ograjo, tako da se prepreči, da bi kdo spravljati nanje odpadke. Hišni gospodarji morajo dalje nadzorovati snago na vseh prostorih, ki jih skupno rabijo vsi najemniki (po stopnicah, dvoriščih itd.).

Industrijska podjetja morajo do 31. avgusta poskrbeti, da bodo opremljena s posodami oziroma smetišči ali s posebnimi prostori za spravljanje smeti, ki rade gnijejo. V tem poslednjem slučaju morajo imeti smetišča neprepustno dno, enake stene, ki morajo biti tako napravljene, da se lahko pomijajo, in smetišča mora biti zaprto s kovinastimi vrati z odušniki, kateri pa morajo biti opremljeni z gosto mrežo, tako da ne morejo muhe do smeti.

Za odvoz smeti, ki rade gnijejo, je prepovedano rabiti katerikoli voz, ki ni bil prej odobren s strani občinskega zdravstvenega urada.

Prevoz živinskega gnoja in sploh stvari, ki hitro gnijejo ali sploh razširjajo smrad — razen glede hišnih smeti in smeti iz industrijskih delavnic — je dovoljen po mestu od aprila do septembra samo od polnoči do šestih zjutraj, a od oktobra do marca od desetih zvečer do sedmih zjutraj. Gnoj in smeti, ki so potrebne za poljedelstvo ali ki se imajo odposlati po železnici, oziroma po morju, se lahko prevažajo tudi po dnevu, toda pri tem mora iti prevoz po poti, ki jo v mestnih okrajih določa od slučaja do slučaja potoštat.

Ta prevoz se sme vršiti le v vozovih, ki so odobreni s strani občinskega zdravstvenega urada.

V kmetijskih krajih občine se morajo spravljati hišne smeti in gnoj na kupe ali na gnojišča. Kupi in gnojišča pa morajo biti vsaj 50 metrov proč od stanovanj, vodnjakov, vodovodov in drugih človeških naprav. Kupi in druga gnojišča morajo biti na neprepustnih tleh in napravljeni tako, da se voda gnojnice ne razteka okoli njih. Ako bi bili kljub vsej previdnosti okolici škodljivi, se mora gnoj odpraviti na drugo mesto v skladu s tozadevno odredbo pristojnih oblastev. Vsi sedaj obstoječi kupi in gnojišča se morajo zavarovati proti muham. V to svrhu morajo biti pokriti z vejevjem in gospodarji jih morajo dati vsaj vsakih pet dni enkrat poskopiti s kako tekočino, ki mori muhe.

Na vsem občinskem ozemlju je prepovedano hraniti in kopičiti smeti in odpadke, ki se imajo uporabiti v industrijske svrhe. To je dovoljeno le na smetišču v Žavljah, kjer se smeti zakopujejo. — V sporazumu z zdravstvenim uradom potoštat lahko dovolji, da se držijo smeti in gnoj v majhnih kupih tudi v notranjosti mesta. To pa izključno za gnojenje travnikov in vrto in pri tem se morajo prizadevati držati predpisov glede smetišč in vseh drugih odredb oblastev.

V središču mesta, ki ga omejujejo ul. Ghega, Fabio Severo, Francesco Rismondo, Rossetti, Pietà, Parini, Caccia, Corso Garibaldi, Corso V. E. III., San Sebastiano, Cavana, Lazzaretto vecchio, Promontorio in morje, je prepovedana gradba vsakršnih hlevov, konjušnic, svinjakov in gnojišč. Ob meji omenjenega središča in v coni A načrta za ureditev mesta potoštat od slučaja do slučaja lahko dovolji samo konjušnice. V posebnih izjemnih slučajih (na pr. za prehrano novorojenčka) se lahko dovolji, da se smejo držati koze, ovce, krave in oslice z mlekom. Izven središča in njegove periferije so dovoljeni hlevi in konjušnice vseh vrst, ako da zdravstveni urad potoštat mnenje in pod pogojem, da odgovarjajo predpisom zakona.

Konjušnice in hlevi v mestu in mestnih okrajih morajo imeti na oknih kovinaste mreže. Vrata smejo biti odprta le tedaj ko gredo živali vanje in iz njih ali pa služujoče osebe. Če pa so vrata opremljena z napravo, ki popolnoma zabranjuje vhod muham, so lahko odprta. Gnoj se ne sme spravljati v notranjosti hlevov, temveč se mora začasnno hraniti v posebnih jamah, ki so napravljene po predpisih tega odloka. Te jame pa morajo vsak dan izprazniti, pri čemer se je treba držati v tem odloku predpisanih določb glede prevoza gnoja in smeti.

V notranjosti stanovanj in v zidanih hišah je prepovedano imeti preveliko število kuncev, kokoši, golobov, psov, mačk itd. Poleg tega morajo tozadevni prostori odgovarjati čl. 197. občinskega zdravstvenega reda. Zakolne žive perutnine in drugih ptic in malih živali za trgovino (v središču mesta) morajo imeti potoštatovo dovoljenje. Trgovci s perutnino v mestu morajo najkasneje do 31. avgusta vložiti prošnjo na občino za tozadevno dovoljenje. Kdor hoče prirediti hleve za živino vsake vrste za priložnostno nastanitev povodom proslav, javnih predstav, trgov in drugih podobnih priložnosti, mora to naznaniti potoštat vsaj sedem dni prej.

Po vseh javnih lokalih, trgovinah, mlekarnah, kavarnah itd., morajo vsi prostori, kjer se pripravljajo in hranijo jedade in pijače, imeti naprave, ki branijo pristop muham, na pr. mreže, zastere iz trtja itd. Vsa

posoda, žlice, vilice, serviete i. dr. v omenjenih prostorih in tudi v onih, kjer se jedade in pijače podajajo in zauživajo, morajo biti na varnem pred muhami in vsakim onesnaženjem. Izložba jedade je dovoljena le v notranjosti lokalov, in sicer v steklenih omarah ali pod steklenimi klobuki ali v posodah iz kovinaste mreže.

Po lokalih, kjer se prodajajo živila na debelo ali na drobno, in po zalogah, po javnih obratih, na trgih in drugod morajo biti meseni izdelki, slaščice, sadje, zelenjava in vse ono, kar se uživa nekuhan in nelupljeno, stalno zavarovano proti muham bodisi s steklenimi napravami, steklenimi klobuki ali s kakim drugim izdatnim sredstvom, na pr. s papirjem ali pajčolanom, toda tako, da ne pride papir ali pajčolan nikjer v dotiko z živilom, ki ga brani pred muhami. V delavnicah, kjer se živila izdelujejo, morajo imeti okna in odprtine vseh shramb zavarovane proti muham.

Kršitelji teh določb se bodo kaznovali po čl. 3. zakona od 29. marca 1933, št. 853 (globa od 200 do 1000 lir), a pri ponovnih prestopkih se tudi odvzame dovoljenje ter sekvestrirajo deloma ali v celoti kavciji.

Vse te določbe so v veljavi od včerajšnjega dne dalje.

Dež

Po tednih in tednih neizprosne suše se je končno nebo usmiliло po mokrem blagoslovu hrepene zemlje. Včeraj zjutraj kmalu po šesti uri so se oblaki nad deželo strnili in začeli sipati gost dež. Dež je bogato padal nad eno uro časa, naker se je nebo zopet zjasnilo. Pozneje predpoldne okoli enajste ure pa se je usul drug bogat dež, ki je trajal kakor pol ure.

Vendar je prišel veliko pričakovani in zaželeni dež za premožne kraje dežele prepozno, kajti po več okrajih so vsi polni pridelki popolnoma uničeni. Da bi se naložile nove zaloge pitne vode tam, kjer so se vodnjaki izpraznili pa ga je bilo mnogo premalo. Vendar pa je upati, da bo vsaj trava zopet malo oživila, tako da se bo mogla živina nekaj tednov pasti. Drugo upanje, ki ga je porodil včerajšnji dež v srcih vseh kmetov, je, da morda pomeni vendarle konec nesnozne vročine, ki je pritikala letos z izredno silo in vztrajnostjo.

Žal pa moramo zabeležiti, da je takoj po včerajšnjem dežju začela pihati precej močna burja, katera bo znatno škrlila njegovo že itak prepričilo izdatnost.

IX. OLIMPIJADA V AMSTERDAMU

Stirideset držav je še v mrzličnem boju, ki bo brezdvomno trajal še precej časa. Vendar se bo pa boj krčil v svoji sili, kajti polagoma se začnejo izločevati atleti, ki ne morejo stati v isti vrsti s «championi» vseh močovitih panog sporta. Malokrat kot letos je svet pokazal toliko novih olimpijskih prvakov, katerih rezultati gredo tupatam v presenetljive višine nad svojočasno postavljene rekorde. Naj omenimo, oziroma naštejemo lepo vrsto novih prvakov, ki bodo za najmanj tri leta nosili ta naslov v svoji specialiteti:

Veliki Finlandec Nurmii je pomel vse konkurente v teku na 10.000 m in prekosil svoj lastni svetovni rekord; met uteži je dosegel najlepši Kuck (Združene države); najvišje je skočil King (Zdr. države); v teku na sto metrov je postavil nov svetovni rekord Williams (Kanada); v teku na 400 m je zmagal L. Burghley (Angleška); 1000 m Callaghan je zmagal v metu kladiva; skok v dolžino je trofej Hama (Združene države); v teku na 800 metrov je zmagal Lowe (Angleška); na 200 metrov Williams (Kanada); met diska je dosegel najdaljši Houser (Združene države); skok s palico Carr (Zdr. države); tek z zaprankami na 110 m Atkinson (Južna Afrika); met kopja Lundqvist (Svedska); troskok pripada Japoncu Oda; tek na 1500 m Larva (Finlandija); tek na 5000 m Ritola (Finlandija); tek na 400 m Babutri (Zdr. države). — V prosti rokoborbi so zmagali:

Petelinja teža: Makinen (Finska); peresna teža Morrison (Zdr. države); lahka teža Kepp (Estonija); srednja teža Kiburz (Svica); srednjelahka teža Haalviston (Finska); težki Sjørtot (Svedska); najtežji Richtoff (Svedska).

Dviganje uteži je imelo sledeče pravke: Andrysek (Avstrija), Helbig (Nemčija), Roger (Francija), Noisser (Egipt) in Strassberger (Nemčija).

V ženski lahki atletiki so zmagale: Konopacka (Poljska) v metu diska (39,63 m nov svetovni rekord in skorodna nepremagljiv), Robinson (Združene države) v teku na 100 m in Radke (Nemčija) v teku na 800 m.

V sabljanju je skupinsko zmagala Italija, dokim se je individualno prvenstvo priboril Gandini (Francija).

Italija stavi velika upanja na tržaškega plavca Ivana Perentina (Edera), ki je tudi v resnici posta-

vil na olimpijadi nov italijanski državni rekord na 1500 m. Došel pa je na cilj drugi za Japoncem Atai. Perentin je rabil za progo 21 minut 42 sekund in znižil državni rekord za osem sekund.

V ženskem plavanju na 400 m je s presenetljivim sprintom zmagala Američanka Norelini; rabila je za progo 5 minut in 45 sekund in znižala svetovni rekord za 6 sekund. Toda imela se bo v finalih boriti še z zmagovalkami baterij Mc Gery, Mc Kim (Zdr. države); Steward in Tanner (Anglija); Miller (Nova Zelandija) in Van der Gras (Južna Afrika).

V finalu veslanja je «cyole» na štiri s krmarjem društva «Pullino» (Italija) potolčila Nemčijo in se spravila v finale.

Moderni penthlon so zmagali Sveda Thofelt in Lindmann in Nemec Knol po redu.

V rimskogrški rokoborbi mora še priti do finalnih srečanj. Italija ima precej šans.

Nalezljive bolezni v našem mestu.

Tekom tedna od 28. julija do 4. avgusta se je pojavilo v Trstu 17 slučajev nalezljivih bolezni, in sicer 4 slučaji davice, 2 škrlatice, 7 legarjev mrzlice in 4 paratifusa. Dve osebi sta radi nalezljivih bolezni umrli. En bolnik je podlegel davici, drugi pa legarjevi mrzlici.

Iz tržaškega življenja

Viharna zakonca
35-letna Josipina Maslič, stanujoča na Chiarboli Zg. 227, je že dve leti ločena od moža. Radi nestrpnosti sta šla narazen in mož Josip, 40-letni delavec, je šel stanovat k Sv. M. M. Zg. št. 5. Včeraj zjutraj pa se je vrnila na tržaško sodišče razprava za končno in pravno ločitev, ki jo je žena zahtevala. Mož pa to ni bilo po godu in ko je Masličeva zapuščala včeraj zvečer Jutificio Triestino, kjer je bila uslužbenka, jo je na vogalu ulice Lavoratori čakal in jo s kamnom udaril močno po glavi. Z javnim avtomobilom je bila prepeljana v mestno bolnico, kjer ji je zdravnik ugotovil na glavi široko rano ozdravljivo v osmih dneh.

Nezgodna neznanka
Včeraj popoldne je bil poklican na pomoč zdravnik rešilne postaje v ulico Sergente, kjer je ležal na cesti brezvestno neznano 40-letno mož. Prepeljali so ga v mestno bolnico, kjer je bil sprejet v I. oddelek. Njegovo stanje je precej opasno in ni znan vzrok njegove slabosti.

Posledice spora dveh mladih deklet
V soboto sta se sporekli v pralnici in hikalnici na trgu Sansovino 18-letna Sidonia Pugliese in neka druga uslužbenka. Spor, ki je bil

sicer še precej viharan, se je vendarle končal umerjeno. Morete si predstavljati, kako se je včeraj zjutraj Sidonia začudila, ko je prišla k njej v hikalnico ljubimec ona tovarišica in jo začel radi sobotno so spora obdelavati in pestiti. Mlademu dekletu je prihitel na pomoč gospodar hikalnice Atilij Fabbris, ki je s pomočjo enega drugega delavca, vrlega nepoklicanega na cesto. Ta pa se ni dal kar tako, zato se je vrnil v hikalnico in se sedaj spravil na Fabbrisa. Ko je Fabbris videl, da bi radi premoči razpajenega mladeniča podlegel, je prijel za samokres in z njim zagrozil svojemu napadalcu. Mladenič je sicer takoj izpuštil, vendar je naznanil Fabbrisa oblastvom, ki so ga aretirale radi nedovoljenega nošenja orožja. Vročekrvni mladenič je 30-letni mornar Josip Capanich, stanujoč v ulici della Ginnastica.

Nočni pretepli

Josip Štrukelj, 33 let star, stanujoč na Chiarboli Zg. št. 308, je prebil nedeljo v veseli družbi. Do pozne noči so popivali v gostilni ob 2.30 pa se je ločil od prijateljev in se odpravil proti domu. Na ulici dell'Istria pa je srečal dva neznanca, s katerima se je brez nikakega povoda pričel pričkati. Mož pa jo je pošteno izkupil, tako, da se je moral zateči v mestno bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti kakih 15 dni.

Ivan Puecher, 24 let star, stanujoč pri Sv. M. M. spodnji, je tudi prebil nedeljo v gostilni. Proti večeru se je vračal domov in na ulici dell'Istria srečal dva neznanca, katera sta ga pričela izživati. Beseda da beseda, pa so se pričeli mlati. Ko sta ga obdelala, pa sta jo popihala. Puecher se je javil še isti večer v mestni bolnišnici, kjer so mu številne rane izprali in obvezali.

Tržaško sodišče

Nakup ukradenih zdravil

Včeraj je stal pred tržaškimi sodniki Silvester Fragiocomo, katerega so dne 1. t. m. agenti javne varnosti ustavili v ulici S. Giorgio z večjim zavikom, v katerem so bila zdravila, in sicer licitin, železo, morfij in razno drugo.

Ker so agenti sumili, da se gre tu za tatvino, so predali Fragiocomo sodnji.

Toda Fragiocomo se je na obravnavi posrečilo dokazati, da je zdravila kupil od nekega neznanca in jih hotel zopet prodati, da kaj zasluži.

Zaslišanih je več prič, ki ne morejo Fragiocomo dokazati tatvine.

Brani je Fragiocomo odv. dr. I. Kezich in državni pravdnik je bil cav. Gargano.

Sodni dvor je obsodil Fragiocomo na 1 mesec in 15 dni ječe le radi nakupa ukradenega blaga. Obsodba je pogojna. Drugih obtožb je bil Fragiocomo oproščen.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

KREŠNICE so se prisvetile.
Nekoliko se zakasnele, a tega jim ne smejo zameriti, so pač ženskega spola. In prav radi tega so nam dobrodošle tudi pri taki neznačni zakasnitvi. V Goriči se bodo prodajale «Kresnice» v knjigarni L. Lukežič, v Katoliški knjigarni v Montovii hiši in pri Avgustu Marcu v Semeziški ulici.

Kapljica dežja
Včeraj zjutraj je skoro po celi Goriči pričel padati droben dež, ki je vsaj malo osvežil zrak in ohladil zemljo. Toda bilo je to le kapljica, ki v tej suši, kakršno ne pomajajo najstarejši ljudje, ne koristi prav nič.

Koliko škode je povzročila letošnja suša v goriški pokrajini

Letošnja suša, ki je vedno ni ponehala, je povzročila v goriški pokrajini ogromno škodo, ki se ceni na 78.895.640 lir. To je 50% vsega letnega pridelka cele pokrajine. In sicer pri koruzi za 11.225.000, pri krompirju za 11.225.000, pri senu 25.651.840, pri vrtnih sadežih 93.000, v vinogradih 16.000.000, v sadovnjakih 1.400.000 in pri ostalih sadežih drugih vrst 2.500.000 lir. Gospodarski svet je začel z akcijo, da bi se olajšali letošnji davki in bi se s tem vsaj nekaj pomagalo našemu kmetu.

Ukrepi v korist kmetijstva

V seji prošli četrtlet je kmetijski oddelek pokrajinskega gospodarskega sveta sklenil, da se razpiše natečaj za nagradami za izboljšanje travnikov in pašnikov v kmetijskem okraju, da se napravi načrt za ustanovitev sirarske šole, da se uredi študij in reši vprašanje namakanja. Obenem so se odposlali na ministrstvo predlogi za strokovni pouk mladim kmetijskim sinovom.

Novi zvonovi.
Na sedež goriške nadškofije so bili pripeljani novi zvonovi za sledeče župnije: za Osek. Kal pri Kanatu in za Spodnjo Branico. Zvonovi so bili uliti v Vidmu.

Rešili jo je gotove smrti
Na desnem bregu Soče, tam kjer se vanjo izteka Grojnica, se je ko-

palo v soboto popoldne več ljudi. Z zida je skakala mladina v hladne valove. Nenadoma je padla v vodo neka 17-letna deklica in izgubila v valovih. Ko jo je videla neka njena prijateljica, je takoj opozorila okoli stoječe, da deklica ne zna plavati. Brž je nato skočil v vodo čuvaj pri mestni požarni brigadi g. Dioniz Komavli in po velikem trudu privedel deklico nezvestno iz vode. Po daljšem trudu se je posrečilo ostalim deklico obuditi k življenju. Komavli ji je s svojo junaško gesto rešil življenje.

Tatovi na delu

V nedeljski številki smo poročali, da so obiskali neznani tatovi trgovino z jestvinami, last gospe Zore Ribičičeve, ki so ji napravili škodo približno za pet sto lir, danes moramo poročati, da so prišli zopet v trgovino z jestvinami, in sicer na oglejski cesti blizu južnega kolodvora in odnesli v dennarju in blagu kakih 1500 lir. Lastnik trgovine Anton Mazzolini je naznanil, kakor hitro je ugotovil tatvino in visokost škode, vso zadevo karabinerjem.

Visoko je letal, nizko je padel.

Pod tem naslovom smo dne 8. maja t. l. priobčili v «Edinosti» daljšo notico o aretaciji nekega Rafaela Ippolito, starega 27 let iz Barrafranca (Sicilija) ki je vzbudila v Goriči veliko pozornost in so se o njej še obširneje bavili italijanski listi kot pa mi. Aretacije je bila izvršena na podlagi tega, češ da so zasledili Ippolito pri ponarejanju vseučilišnih izkaznic. Istočasno je prišla takrat na dan še marsikatera druga zanimivost iz njegovega življenja. Vpisani da je bil na podlagi napadnih dokumentov na univerzi, dasi ni končal niti srednje šole. Pisalo se je tudi, da je mislil postati duhovnik, se oženil z neko učiteljico, na katere ramah da živi itd.

Ko pa je bil pred nekaj tedni g. Ippolito izpuščen iz ječe — pa le na časovno svobodo, dokler ne bo sodišče razsodilo v njegovi zadevi — in čital romantične popise o svojem življenju v časopisu, je poslal na vse liste — tako tudi na «Edinost» nekaj popravkov, odnosno nekaj svojih natančnejših življenjskih podatkov. V svojem pismu omenja da je kot vojak služil pri saniecih v Redipugli. Leta 1922. se je vrnil v Gorico in leta

1925. se je poročil. Pravi, da ni res, da bi romal po svetu in iskal boginj Fortuno in da ga ni prinesla v naše kraje želja po tem, da bi obogatel — kajti tu piše dobesedno — »ne rastejo drevesa polna denarja in ni to obljubljena deveta dežela (paese della gran cuccagna). Vrh tega pravi, da ni imel niti potrebe kaj takega storiti, ker da je sin bogatih staršev, s katerimi živi v dobrih odnosih in ne v prepiru, prejemal je kot prejema še vedno od doma pakete, obiskoval je starše vsako leto z ženo in otroci in pri njih bival pe več mesecev. Pravi, da on ni bil nikdar parast svoje žene, kajti njegov oče da mu je ob priliki poroke izročil svojo posest, balo in donar, toda — pri tej priliki pa da je primoran reči in tudi potrditi — vse to na ljubo resnici — da mu žena ni prinesla prav nič bala v zakon in da se je pustil ogoljufati od tašče milijonarke itd. Če je brezposeln — pravi ni to njegova krivda. Vendar pa ga njegovi starši vedno podpirajo. Zato je brez dolgov. Ne živi bedno in nikdar ni bil tobakarnar. Pravi, da si ni nikdar nadeval akademškega naziva, ni bil nikdar duhovnik, tem manj lazi-duhovnik, da je plemenitega rodu, to je pa vedno v dobri veri misli. Ker je njegova družina v vasi Barrafranca, ena najuglednejših, zelo stara in izhaja iz grofov Ippolito Ciappino. Torej — pravi — je logično, da biva v palači in ne v bedni sicilijski koči. In je bil tudi v palači rojen. Njegov oče da ni bil občinski sluga, pač pa ugleden mož.

Navajamo te podatke, ki nam jih je poslal G. Ippolito, ker ima pravico do besede, ko gre za njegovo osebo.

Nesreča zidarskega delavca

Včeraj popoldne je padel 41-letni zidar Dominik Medeto, doma iz Moše, iz tretjega nadstropja neke hiše v Sempetru. Kjer je stoječ na zidarskem odru opravljal svoje zidarsko delo. Pri padcu se je ranil na levi nogi in po levi strani obraza. Istotako je zadobil nekaj poškodb na prsih. Pripeljan je bil z rešilnim vozom Zelenega križa v goriško bolnico, kjer se nahaja v precej težkem stanju.

KOMEN

Velik požar.

V noči med nedeljo in ponedeljkom je prišlo goreti v nekem kotelcu, ki pripada št. 20. V kotelcu se je nahajalo nekaj poljskega orožja in pa slame. Ogenj, ki je prišel tleti iz neznanega vzroka, je nenadoma zagorel s silo in ogoražil bližnja poslopja. Prvi, ki je požar zapazil, je bil Franc Jazbec, ki je takoj obvestil o stvari orožnike, finančne stražnike in milicije. Zbudili so tudi č. g. župnika, ki je ukazal biti palč zvona, tako da je bil v kratkem ves trg pokonci. Vsi so pričeli gasiti kar pa je bilo radi pomanjkanja vode znatno oteženo. Požar se je polasoma razširil tudi na bližnji mlin Alojza Turka in ogrožal komensko elektrarno. Ker je bil po-

ložaj precej opasen, so bili poklicani na pomoč tržaški gasilci, ki so prihiteli koj na lice mesta pod vodstvom poveljnika Sapunzachi-ja. Po trudopolnem delu se je posrečilo udušiti požar: kotelc je pogorel do tal, mlina pa je bil znatno poškodovan.

Škoda znaša 25—30.000 lir, ki je le deloma krita z zavarovalnino.

Vzrok požara, kakor rečeno, ni še dognan, domneva se pa, da je vrgla kaka oseba, ki je šla mimo kotelca, ogorek v slamo, ki je v hipu zagorela.

TRNOVO PRI GORICI

Blagoslovitev nove cerkve

Dne 20. t. m. se bo vršila pri nas slovesna blagoslovitev naše nove cerkve, ki jo zidamo na ruševinah stare v svetovni vojni porušene. Blagoslovitev bo izvršil sam vzvišeni goriški knezondaskof.

VOLČE

Nesreča voznika.

V soboto zvečer je tukajšnji voznik Ivan Manfreda, star 60 let, okrog pol sedme zvečer peljal iz Volč proti Sv. Luciji na postajo več izletnikov. Nesreča pa je hotela, da je na ovinku, ki ga dela cesta nad Volčami srečal korijero. Že je šla korijera mimo voza, ko je švignil mimo konja izza korijere kolestar, ki radi avtomobila ni mogel zapaziti voznika z vozom. Konj so je kolestarja ustrašil, se splašil in prevrnil voz. Letoviščarji so popadali z voza na bližnji travnik in se k sreči niso prav nič poškodovali. Hujše pa je izkupil ubogi voznik. Padel je med kolen in vzmeti in med občestni kamen, kjer bi ga kmalu popolnoma zmele. Močno si je pokvaril desno nogo in desno roko. Zadobil je tudi več drugih poškodb. Brž so ga prenesli v vas, kjer mu je dal prvo zdravniško pomoč dr. Serjun, nakar so ga z avtomobilom prepeljali v goriško bolnišnico.

PRAPRETNO BRDO

Dež, ki je že dolgo časa predmet največjega pričakovanja naših poljedelcev, da jih reši pogubonosne suše, katere se je vedno bolj in bližala popolnemu uničenju vsega, je tekom meseca julija in avgusta večkrat padal, toda vsakokrat koristil le malo, kajti veter med padanjem dežja je kaj kmalu razgnal deževne oblake in razjasnil nebo. Vendar pa je vselej nekoliko koristil, tako da so poljedelci zamogli posejati ajdo in repo, in je dal koruzi in krompirju še toliko moči, da nista podlegla v boju s sušo. Med drugim pa se je zadnje dni pojavilo skoro po vsej naši planoti pomanjkanje pitne vode in voda, katero dajejo živini. Brez dvoma bi se bilo pomanjkanje te v par dnevih razširilo skoro med vse poljedelce in jim naložilo neznoznega trpljenja, ker so pri nas studenci le redki pojavi da ni včeraj zjutraj začel bolj vztrajen dež, ki je padal delj časa mirno in se pred poldnem še ponovil. Bogzna kako vztrajen tudi ta dež ni bil, ker po mnenju naših izku-

senih poljedelcev — bi moral sodaj, ako bi hotel spraviti nadaljne prideleke v normalno stanje, padati vsaj dva dni — nepretrgano. Vendar je prinesel s seboj začasno velike koristi. Zlasti pri nas, kjer niso pridelki še tako uničeni kot drugod, kjer so koruza, krompir in fižol tako prizadeti, da jim za letos ni več pomoči. Pravzaprav pri nas letos ne moremo še govoriti o taki veliki suši, ker nam razen otave ni uničila še ničesar. Vsaj v upanju lahko še živimo, da nam obrodijo koruza, deloma krompir in fižol, in če nam obrodita v jeseni tudi ajda in repa, moramo biti hvaležni takorekoč za dobro letino.

Znanost in umetnost

Produkcija kamenega olja I. 1927.

Ponovno smo se že bavili na tem mestu z vprašanjem tega tekočega kuriva in smo spoznali, kako skušajo izrabljati sleherni vir in kako gre in sicer z uspehom sodobna tehnika za tem, da pretvori razmeroma manj vredno trdno kurivo (črni in rjavi premog) v tekoče. V to silo predvsem utemeljena boja, da bodo kmalu vrelci kamenega olja izrpani, zlasti ko je uporaba čimdalje večja in raste z neverjetno hitrostjo.

Radi tega zveni kakor ironija, ako sliši človek, da izkazuje ravnokar preteklo leto nadprodukcijo kamenega olja, ki je bila naravno združena s krizo produkcije sploh.

Leta 1920. je znašala celotna svetovna produkcija 695 milijonov 281 tisoč barels (sodov) po 159, lani je bila že dvakrat toliko, namreč 1.248.697.000 barels. (L. 1926. je znašala 1.098.309.000 barels).

Ti in sledeči podatki so povzeti po poročilu J. Filhola v »Annales de l'Office des Combustibles liquides«.

Na čelu vsem državam glede produkcije stoji Združene države Severoameriške, ki so v letu 1927. z 903.850.000 barels proti 770.874.000 l. 1926. predstavljale 72,23% svetovne produkcije.

Da se je produkcija celo v tej kritični dobi povečala, ima dvojen vzrok.

Na eni strani je kljub najstrožjim omejitvam močno poskočila produkcija v Teksasu, kjer so odkrili nova polja v Yatesu in Hendrieksu, ki so dala ob začetku leta po 65.000 barels na dan, ob koncu leta pa že 280.000 barels dnevno. Celotna letna produkcija v Teksasu je poskočila v zadnjem letu od 172 milijonov na 220 milijonov barels.

Drugi vzrok se mora iskati v sistematičnem izkoriščanju vrelcev pri Seminoleju v Oklahomi, ki so jih odkrili marca meseca l. 1926. Dočim so dali prvo leto 177.651.000, so dali leta 1927. že 276.022.000 barels. Pri tem se je začel uporabljati nov način pridobivanja, po katerem se vbrizga namreč v petrolejska ležišča voda ali plin. Baje je ravno temu novemu produkcijskemu načinu pripisovati glavno krivdo na nadprodukciji kamenega olja. In vendar je ravno črpanje iz teh vrelcev najstrožje nadzorovano in tako sistematično urejeno, kakor nikjer drugod.

Poleg tega pa so v Združenih državah odkrili še nova ležišča v Kaliforniji, ostali vrelci pa so malo ali nič izpremenili svojo produktivnost, tako da ni pričakovati v Združenih državah pojemka, temveč celo nadaljni prirastek produkcije.

V l. 1927. pa se je tudi izvojeval boj za drugo mesto v vrsti in sicer med Rusijo in Meksiko. Dočim je namreč l. 1926. znašala produkcija Mehike 90 milijonov 421.000 in Rusije 64 milijonov 311.000 barels, je l. 1927. ruska produkcija poskočila na 71.166.000, mehiška pa pala na 64.119.000. To nazadovanje Mehike ni morda povzročeno po izrpanju vrelcev, temveč po pedpisih novega zakona, ki silno omejuje raziskovalno delo. Dejstvo je, da se je produkcija v bornih petih letih skrčila na tretjino. Toda odkrili so se novi vrelci in omejitvi zakon se bo gotovo omilil, tako da bo tudi Mehika izkazala zopet večjo produkcijo.

Rusija pa je ne samo dosegla, temveč celo prekosila svojo predvojno produkcijo, to pa pa predvsem radi tega, ker je začela nekatera polja okoli Bahuja in Groznega bolj intenzivno izkoriščati.

Pojavil pa je nov nevarni tekmeč, Venezuela. L. 1918. je producirala le 300.000, l. 1926. že 37.226.000, lani pa kar dvakrat toliko, namreč 63.390.000 barels. In vrelci ne kažejo, da bi usahnili. Tako so dali le vrelci (70 po številu) okoli Layunillas, ki so jih odkrili l. 1925., 29 milijonov barels. Drugod so hoče omejili produkcijo. V vzhodni Venezueli pa so izsledili nova bogata ležišča.

Sicer pa izkazujejo tudi druge ameriške države silen prirastek produkcije. Vsem na čelu stoji vsekakor Kolumbija, kjer se je prvič začel pridobivati petrolej l. 1921. L. 1926. pa je znašala produkcija 6.444.000 barels, lani pa že kar 14.000.000. S tem je zavzela Kolumbija osmo mesto med produkcijskimi državami in je prekosila celo Peru, čigar produkcija je radi lastnih omejitev ostala neizpremenjena (l. 1927. 10.500.000, leta 1926. 10.762.000 barels). Sicer je tudi Kolumbija skušala brzditi svojo produkcijo. Tudi Argentini izkazuje razmeroma velik prirastek, od 6.500.000 barels v l. 1926. na 8.190.000 barels v l. 1927. Trinidada pa kaže, da je po hitrem skoku v zadnjih letih dosegel višek produkcije (l. 1926. 5.270.000, l. 1927. 5.380.000 barels).

Produkcija izvenevropskih držav se ni, razun v Rusiji, o čemur smo že višje gori govorili, skoro nič izpremenila. Tako izkazuje Perzija za l. 1926. 35 milijonov 460.000, za leto 1927. 35.749.000 barels, Romunija pa 23.314.000, odnosno 26.555.000 barels, Vzhodna Indija 8.728.000 odnosno 8.000.000, Poljska 5 milijonov 844.000, odnosno 5 milijonov 12.000 in Sarawak 4.942.000, odnosno 5.000.000 barels.

Radi tega velikega prirastka produkcije je nastala precej huda kriza. Da se prepreči, da bi ta kriza predolgo trajala, so povsod skušali omejiti produkcijo. S temi odredbami so se morda rešili krize začasne nadprodukcije. S tem pa niso nikakor zavrnili večje nevarnosti, ki

preti neizprosno, da se namreč že v doglednem času izčrpajo petrolejska ležišča. Kot edina rešitev pride tu v poštev umetna produkcija petroleja iz premoga.

L. C.

Kulturni vestnik

Sergej Rudolfovč Minclov.

Sergej Rudolfovč Minclov je nadarjeni ruski pripovednik, ki živi na Litvanskem in je obhajal štiridesetletno svojega literarnega delovanja. Začel je kot znanstvenik in je šele pozneje našel pot v literaturo. Bavi se istočasno z geografijo, arheologijo in bibliografijo. Njegova zgodovinska raziskovanja so ga pripravila do tega, da so jo začel tudi slovestno uveljavljati. Nastali so romani »Car Berendej«, ki je preveden v slovenščino. »Po stopinjah mrtvih duš«, »Zemske sanje«, »V viharju«, »Sveta jezera«, »Sumljanje hrastov« in drugi. V teh romanih slika Minclov življenje ruskih podelskih plemenitšev z zelo drastičnimi barvanji. Pisatelj je še danes zelo plodovit in izdaja nove knjige pripovedne in znanstvene vsebine.

Cabanes.

Znani francoski pisatelj dr. Cabanes je umrl. Ta je bil avtor cele množice znamenitih zgodovinskih del, ki imajo v Franciji vrsto stalnih čitateljev. Njegove prve knjige so bile: »Nepoznani Marat«, »Prezreti Balzac«. Sledile so knjige: »Indiskrecije zgodovine«, »Le-

gende in posebnosti iz zgodovine«, »Revolucionarna nervoza«, »Intimne šoge preteklosti«, »Kronari norci«, »Ejskulp pri umetnikih«, »Zdravniške posebnosti«, »Skrivnostne smrti svetovne zgodovine«. Že po naslovih spoznamo, da morajo biti te knjige za neko vrsto čitateljev prav zanimive.

Henrik Federer.

Pred kratkim je umrl švicarski pisatelj Henrik Federer. Njegove novele in romani so znani daleč izven Švice. Največji uspeh je doživel njegova knjiga »Sisto e Seto«. Ta knjiga je doživela tudi slovenski prevod; prevedena je skoraj v vse jezike. Znanost so njegove knjige: »Hribi in ljudje«, »Mala Terezija«, »Umbrijske povestice«, »Potepuh nad potepuhom«. Henrik Federer je bil rojen leta 1866. v Brienzu.

«Vestnik inozemske literature».

«Vestnik inozemske literature» se imenuje mesečnik, ki izhaja že od novega leta v Rusiji. Ta mesečnik ima namen, da seznani svoje čitatelje z najboljšimi socialno usmerjenimi pisatelji tuje literature. V reviji so zastopani v prvi vrsti komunistično ali revolucionarno navdahnjeni pisatelji. Sprejeta pa so tudi dela, ki niso strogo revolucionarna in ki bi drugače težko našla pot med ruske proletere. Na vsak način je za ruskega čitatelja kot tudi za ruskega pisatelja, ki se na ta način od inozemske literature lahko kaj nauči, to dejanje zelo pomembno.

MALI OGLASI

VINO ISTRSKO najboljša vrsta, pristnost zagotovljena, dobite založniki in gostilničarji v vsaki množini: Istrski teran, burgundec, pinot in belo malvazijo. Najnižje cene. Vsaka pošiljatev se izvrši takoj. Naslov: Nikola Draghićchio - Parenzo. 692

VIPAJSKO VINO. Fmetijsko društvo v Vipavi ima veliko zalogo izvrstnega domačega, namiznega in desertnega vina iz refoške. Kupci se vabijo. 760

PEKOVSKI učenec, krepak, od 14—16 let star, se sprejme takoj. Viktor Ječič, Dobrovlje 105, pri Ajdovščini. 824

POSTREZNICA ali postrežnik za urade se išče. Ponudbe pod »Postreznika« na tržaško upravnstvo. 825

VPELANJA TRGOVINA z mešanim blagom v prometnem kraju blizu Postojne, s hišo in gospodarskimi prostori, eventualno tudi polje, se da radi družinskih razmer v najem trgovcu ali trgovki, pod jako ugodnimi pogoji. Prihaja za začetnik in mlade trgovine večje ljudi, ker zadostuje jako majhen kapital. Naslov pri tržaškem upravnstvu 809

BREZPLAČNO želi mesta gospodična s pokojnino, srednjih let — govori slovensko in nemško — k otrokom ali kot opora gospodinje v boljši hiši, najraje v Gorici. Naslov pri tržaškem upravnstvu. 815

POZOR! Radi selitve prodam vse manufakturno in galanterijsko blago, po zelo nizkih cenah. Cenjeno občinstvo ima sedaj najugodnejšo priliko nabaviti si za mal denar najboljša blaga. Pridite in preprečite se bodele! Pavel Kunstek, Šturje pri Ajdovščini. 816

BABICA, diplomirana, sprejema noseče, govori slovensko. Bodulich Ana, Via Madonna del Mare 19/II. 817

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, via Giulia 29. 322

ŠIRITE

„Naš glas“

Mesečno družinsko revijo! Naročnina za celo leto 15 L. Naslov: Trieste, Casella postale 343

Protli **TRAKULJI** Ugodni zdravilni pripravki, ki so več let v predpi-jeto kot SREDSTVO Z GOTOVIM IN TAKOŠNIM UČINKOM **TENIFUGO VIOLANI** ki ga izdeluje kemik-lekarnar G. VIOLANI v Milano

N.G.I. NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

PRIHODNI ODHODI

(razen sprememb)

V NEW-YORK

(iz Genove)

14. avgusta (I) s s ROMA 32.600 ton
28. avgusta m/n AUGUSTUS 32.650 ton
(iz Neapelja dan pozneje)
(I) 17. avgusta iz Gibraltarja

V JUŽNO AMERIKO

(iz Genove)

30. avgusta (I) s s DULIO 24.500 ton
19. septembra (I) GIULIO CESARE 22.000 ton.
(I) Isti dan iz Villafranca

V SREDNJO AMERIKO IN TINI OCEAN

(poštni iz Genove)

30. avgusta m n ORAZIO 12.000 ton

V AVSTRALIO

7. septembra s/s CITA DI GENOVA
(iz Livorna dan pozneje)

Pojasnila in vozni listki pri N. G. I. potniški urad v Trstu, Via Mercato vecchio 1. Zastupnik za Gorco RENATO HAPFACHER

ARRIBA

so čokoladni bonbončki, jako okusni in brzo učinkujoči. Delujejo sigurno in so edino nedosegljivo sredstvo proti glistam. Izvrstno zdravilo za vsacega, velikega in malega. Otrokom velja za slaščico, prinaša družinam zadovolnost veselje in srečo. Kupi se v vseh lekarnah v zelenih zavojčkih po Liro 1.—

PODLISTEK

V. J. KRIZANOVSKA:

Pajčevina

(158)

Roman v štirih delih
Iz ruščine prevedel L. V.

Po odhodu Dmitrija Pavloviča je grof za ničljivo pripomnil:

— Spoštovani Derevnin je žel samo sad svojega »rodoljublja«. Izginal je iz Turova vse inozemce in ti so kajpak domnevali, da hujska proti njim kmete.

— O, ti bi drugače sodil, če bi recimo kakšen Poljak streljal na tvojeja novega gozdarja, ker jih tako pritiska, — je odgovorila posmehljivo Milica. — Sicer pa ste se tako privadili naši ponižnosti, da smatrate za zločin vsak odpor proti tevtonskemu pritisku. Toda pozabljate, da vsako potrpljenje ima svoje meje.

Naslednjega dne sta se javila Milici Osvald Miler in Fric Liberman, da ji pojasnita položaj: Miler je začel s tem, da bi šlo mesto umrlega Libermana njegovemu sinu Moricu kot nagrada za škodo, žalost in sorodnikovo smrt. Po mnenju dobrega Osvalda je bila grofica dolžna se na ta način oddolžiti spominu svojega zvestega oskrbnika.

Milica ju je poslušala, ne da bi ju prekinila, nato je odločno izjavila, da namerava združiti pravno obzen posestev v Derevninovi rokah in da hoče razen tega izvršiti korenite izpremembe na posestvu, zato odpoveduje službo tudi Milerju, njegovi ženi Malvini, njim nečakini in še nekaterim Nemcem, ki so bili v službi v Vsesvjatskem.

Ta izjava je potrla nemška odposlanca, ki sta odšla, in vesela vest o skorajšnjem izgonu

pijavk se je naglo raznesla na pristavi.

Dan je prešel v mučnem razpoloženju. Grof je bil nervozen in slabe volje, ker pred obedom ga je bil posetil pastor, in častiti služabnik cerkve mu je precej brezobzirno očital, da ne zna izrabiti oblasti žene in preprečiti preganjanja Nemcev, katere je grofica strašno pritislila, pozablja, da je nemška podanica in bi zato ne smela kazati take sovražnosti napram njim.

Ostri pastorjev nastop je zadel Berenklava v živo, zato mu je tudi ostro odgovoril in ločila sta se v napetih odnosih.

Zvečer, po čaju, ko sta bila zakonca sama, ji je grof povedal, kar je videl na svojem izprehodu. — Položaj teh revežev, ki so ostali brez strehe in skoraj brez slehernega imetka, je strašen, — je zaključil opis slike pogroma. — Ker so vsi delavci v tvojih tvornicah, tedaj bi jim morala pomagati in jim popraviti bivašča. Pa tudi kolonistom, ki so utrpeli škodo po tvojih ljudeh, bi morala pomagati; del knetov je bil iz tvojih posestev. Dovolj si premožna, da moreš to napraviti, ne glede na to, da napraviš s tem dobro in pravično delo, kar bi pomirjevalno vplivalo na okolico.

Milica je vzkipele in odločno odmajala z glavo.

— Ne pade mi v glavo, da bi kaj dala kolonistom, in zdi se mi smešno plačati Merderfeldu škodo, ki si jo je povzročil s svojim oduševstvom. Sicer pa umri se: za Nemce najde vdale vselej dovolj denarja, da jih nagradi za pretrpelo škodo. Iz verodostojne strani sem zvedela, da je gubernator poslal v Šarlotental deset tisoč, državnega denarja seveda, za nemške delavce pa se že pobirajo darovi. Videl boš, da bo ta punt zanje še dobičkanos.

Grof je neodobravajoče zmajal z glavo.

— Ti si slepa v svojem sovraštvu! Liberman-

nova smrt in Kranzejeve rane se ti zde dobičkanosna stvar?

— Kranze je prejel zaslužen kazni. Heringova zopetna namestitev je bilo podko izzivanje ljudstva, tem več, ker sem mu jaz strogo prepovedala sprejeti ga v službo. Libermanovo smrt si ti sam masčeval, ker si ubil njegovega morileca. Ti si postal njegov sodnik, ne da bi raziskal, kakšne muke, preganjanja in zasramovanja so pogladili tega človeka do tega nečloveškega čina. Kdo pa bi skrbel za družine dveh sto aretiranih in zaprtih ljudi? Seveda so to Rusi, zato morejo po imenju naše uprave umreti za gladom; no, jaz sem tako nazadnjaška ženska, da se zanimam za te nesrečnike, ki nimajo nobene podpore. Zato bom žrtvovala tudi deset tisoč, toda samo za uboge otroke in žene in sploh poskrbim za to, da dobe tu kos kruha naši.

Pogovor se je končal tako, da je ostal vsak na svojem stališču v tej zadevi.

Od tedaj je vladalo v Vsesvjatskem težko ozračje, ker Milica je vkljub odkriti močevi nevolji trdovratno in brezobzirno izvajala »čiščenje« Vsesvjatskega.

Vsa Libermanova in Milerjeva rodbina je bila odslovljena. Osvald z ženo, Greta in Moric so sklenili, da se vrnejo v domovino, frau Mina se je nameravala preseliti s sinom kam drugam, a ostali izgnanci so sklenili poiskati si druge primarne službe.

Končno se je vsa družba pobrala, zatajujoč v sebi jezo, ker so morali zapustiti svoja »gorka mesteca«, katerim so se tako privadili; »gospod« Fric pa je šel v svoji jezi tako daleč, da je izrekel grožnje, o čemer je Dunja obvestila zvečer grofco. Vkljub zadnjemu pogromu je šlo iz Vsesvjatskega več velikih vozov, polnih blaga »izgnancev«, kar je jasno dokazovalo, kako so zrastle in se razmnožile na mastni ruski zemlji njih maj-

hne culice, ki so jih prinesli s seboj iz Nemčije.

Z rastočo nevoljo je grof zasledoval korenite žene ukrepe proti svojim rojakom. Dokler je žena zamenjevala v hiši nemške posle z ruskimi, se je grof omejeval samo na posmehljive opazke in dovptice; ko pa je žena začela odslavljati Nemce tudi na posestvu in ko je nameravala odsloviti tudi vse inozemske delavce, ni grof več vzdržal in začel se je resno upirati ženinemu početju.

— Ne morem več molčati na to, kar počneš. Pozabljaj, da si postala nemška podanica, ko si me vzela za moža, zato nimam pravice tako odkrito nastopiti proti koristim svoje nove domovine in svojih novih rojakov, — je pripomnil z nevoljnim glasom.

Priključil si v spomin, kako so mene sprejeli in kako so z menoj ravnali v tej novi domovini, — povdarila je zadnje besede, — priključil si v spomin vso lažnivost in škodoželjnost, s katero so name tam navallili, in žalitve, ki sem jih morala tam požreti, tedaj boš pač razumel, s kakšnimi občutki me je vse to prepojilo. Sicer pa se jaz v Krenici popolnoma izogibam vsega, kar bi utegnil smatrati kot vmešavanje v tvoje zadeve ali za sovražnost proti Nemčiji; tukaj, v svoji hiši, pa si pridržujem pravo, jemati v službo ljudi, ki so meni po godu, in nisem zato nikomur dolžna dajati odgovora.

Nikakor se ne upiram temu, da obsipuješ svoje kmete z vsemi blagari; toda kot nemška podanica in žena pruskega častnika ne smem preganjati Nemcev in jih v takem številu, brez izbire, odsilavljati samo zaradi njih narodnosti. Tvoje ravnanje utegne imeti zame najhujše posledice: kot tvoj mož sem jaz odgovoren za tvoja dejanja, pri nas pa se ne šalijo z onimi, ki škodojejo koristim domovine.

Miliciño obličje je zalila rdečica in oči so ji ježno zabiskale.
